

EVOKACE

Martin Popoff

MOTÖRHEAD

PAŘMENI A REBELOVÉ

V O L V O X G L O B A T O R

Martin Popoff: Beer Drinkers and Hell Raisers: The Rise of Motörhead

Translation © Milan Janeček, 2022
Copyright © 2017 Martin Popoff

All rights reserved.

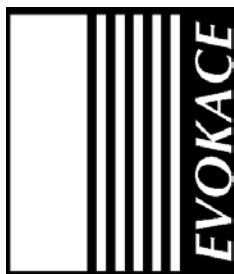
ISBN 978-80-7511-726-7
ISBN 978-80-7511-727-4 (epub)
ISBN 978-80-7511-728-1 (pdf)

Je pro tebe stárnutí citlivé téma?

„Ne, je mi to jedno, víš? Jsem v pohodě.“

V současné době žádné velké zdravotní problémy?

„Ne, a ani ty malé.“

Martin Popoff

MOTÖRHEAD

PAŘMENI A REBELOVÉ

ÚVOD

První věc, kterou bych chtěl zmínit, je to, že plány na sepsání knížky o Motörhead jsem začal sprádat o mnoho měsíců dříve, než zemřel samotný Phil Taylor, a smlouvu jsem s dobrými lidmi z ECW Press podepsal tři týdny před Philovou smrtí, a už vůbec ne po tragické smrti samotného ztělesnění Motörhead, Iana „Lemmyho“ Kilmistera. Nerad bych, aby si lidé mysleli, že oslavuji smrt nebo na ní vydělávám – když jsem dokončoval tuto knihu, všichni ještě byli mezi námi, a mohou za to jen zdlouhavý harmonogram a striktní rozvrh prodeje vydavatele, kvůli čemu to vypadá jinak.

Což nakonec mluví ve prospěch ECW Press, že měli tak sofistikovaný cit a objednali si knihu o Motörhead dřív, než kdokoli z nich zemřel (a také bezpečně vím, že mezi zaměstnanci této slavné instituce je i několik oddaných fanoušků Motörhead).

Tak, teď když mám tuhle malou nepříjemnost z krku, musím říct, že se hrdě hlásím k tomu, že jsem členem Motörheadbangers téměř od začátku. Nemohu dohledat svoje materiály ani členskou kartu, takže si nejsem jistý, jaké jsem měl číslo, ale jsem si docela jistý tím, že jsem byl mezi prvními Kanaďany, kteří se k nim přihlásili, a zároveň jsem tehdy vstoupil i do Saxon Militia Guard, či jak se to tehdy jmenovalo. Bylo to kouzelné, sedět ve svém pokoji v Trail v Britské Kolumbii a dostávat dopisy a černobílé fotografie od a o Motörhead a Saxon, materiály, které vypadaly dost podobně jako to, co jsem myslím o něco dříve dostával coby člen fanklubu Buffalo Sabres. Nejsem si jistý, které bylo moje oblíbené power trio, zda Motörhead nebo Francouzská spojka, ale tím se nemusíme zabývat.

Ale ano, Motörhead se ke mně dostali, když mi bylo 14, s importovaným debutovým albem, a já nemohu říct, že bych mu hned propadl. Jistě, když jsem slyšel tu propletenou masu zkresleného zvuku, nemohl jsem je nemít rád, neboť jsem se chytal jakékoli tvrdé muziky, která mi zkřížila cestu (a ničeho, co by tvrdé nebylo). Ale když si

poslechnete *Motörhead*, kdo by v příčetném stavu nazval tyhle squatte-ry a pouliční krysy svou oblíbenou kapelou? Ve 14 letech jsem měl rád *Motörhead* stejně, a ze stejných důvodů, jako jsem měl rád *Raw Power*, nikoli nejméně proto, že mi bylo částečně líto kapel, které se musely smířit s takovými deskami jako s tím nejlepším, čeho byly schopny.

Až teprve když jsem si koupil *Overkill*, se *Motörhead* pevně usa-dili mezi mými 10 nejoblíbenějšími kapelami. Ale domnívám se, že jedno bych měl vyjasnit a být upřímný: *Motörhead* byli mojí nejoblí-benější kapelou dvakrát a s určitým mezidobím: za prvé období, kte-ré pokrývá tato kniha, zejména klasická sestava (během následujících kapitol si určitě všimnete, že kvůli zjednodušení také používám ter-mín původní sestava, i když úplně na začátku existovala na krátký čas úplně původní sestava, kterou v této knize rovněž zmiňujeme), a pak zase kapela, která existovala zhruba posledních 15 let.

V téhle knize se nebudeme bavit o hrdinské a nadupané muzice, kterou Lemmy, Mikkey Dee a Phil Campbell stloukali dohromady jako stádo býků na steroidech, takže chci jenom teď a tady říct, že mě trochu bolí, že se nemohu rozepsat a probrat úžasné desky téhle ver-ze kapely, zvlášť těch posledních šest (plus *Bastards*) před Lemmyho smrtí ke konci roku 2015. Takže ano, když to shrneme, miluju a oce-ňuju a jsem inspirován *Motörhead*, kteří existovali v novém milénium, stejně jako těmi, kteří existovali na konci sedmdesátých a na začátku osmdesátých let, ale ne moc tím, co bylo mezi tím, úplně dno byla co-ver verze „*Cat Scratch Fever*“. A ano, pro úplnost, moje úplně nejob-líbenější album *Motörhead* je *Another Perfect Day*.

Takže abych se vrátil, tato kniha oslavuje to, pod čím chápeme klasickou sestavu *Motörhead*, a šest jejich desek – pět studiových a jednu živou –, které Lemmy Kilmister, Phil „Philthy Animal“ Taylor a Fast Eddie Clark natočili mezi lety 1977 a 1982.

Vstup do *Motörheadbangers* není nijak výrazná vzpomínka, ale moje nejmilejší vzpomínka na tyhle tři chlápky a to, co znamenali pro mě, zuřivého pařmena, který pařil jen během jejich vlády, bylo zakoupení *Overkill*.

Já a můj encyklopedický kamarád Forrest Troop jsme z našich do-movů severně od hranice v Trail v Britské Kolumbii v Kanadě vyra-zili na jeden z výletů, které nám projasňovaly život, do Spokane ve

státě Washington. V té době už jsme byli dokonale posedlí a erudovaní metalisté, a těmihle nákupními výlety do Mekky, kterou byla dobře zásobená Amerika, jsme žili. Spokane bylo dost velké, aby mělo několik drobných, dokonalých obchodů s deskami, které dokázaly uspokojit každou naši obsesi týkající se našeho koníčku. Bylo tam Eucalyptus Records, jasné a vzdušné místo s okny místo stěn, vřelá centrála, kde měli všechny domácí novinky a něco i z dovozu. Byla to vesele, poněkud korporátně vyhlížející samostatná budova na Division Street, kde jste se cítili prostě skvěle – něco jako muselo být Peaches nebo dokonce Tower, když byly na vrcholu. Ale důležitější byla dvojice obchodů, kde prodávali desky i potřeby pro kuřáky marihuany, známé jako Magic Mushroom a Strawberry Jams. Jak si vybavuji, obě to byla místa, kde jste si v prostředí prosyceném vonnými tyčinkami mohli koupit *Sounds* a *NME* a singly Tygers of Pan Tang ještě v obalu.

Jsem si docela jistý, že jsem *Overkill* koupil v původním, poněkud stísněném Strawberry Jams. Ale nejsem si jistý, že to bylo tehdy, kdy jsem v obchodě vyskočil do vzduchu, zajásal a málem se při tom praštil hlavou o traverzu. Tohle se možná stalo tehdy, kdy jsem se o rok a půl dříve probíral elpíčky a narazil na *Music for Pleaser* od Damned. Ale vím zcela jistě, že záplava endorfinů byla totožná. U *Music for Pleasure* to byla opožděná reakce na zjištění, díky vizi Barneyho Bubblese, že se jedná o nové album Damned. U desky Motörhead to byla spíš rána mezi oči baseballovým míčkem plným barvy. Přední obal debutového alba vypadal v černobílém provedení takřka uboze, a také trochu děsivě v tom smyslu, že vypadal jako motorkářská nášivka, což u tohoto designu vlastně i bylo Lemmyho záměrem. *Overkill* byl na druhou stranu *Motörhead* – a *Motörhead* – ožívající řevem a záplavou úderů karate. Jako by jejich maskot začal najednou hýřit ostrými a křiklavými barvami, a *Motörhead*, coby trio podvyživených somráků v kožených bundách, vyrazili ke hvězdám.

Zakrátko následovaly stejně úžasné *Bomber* a *Ace of Spades* (obě opět z dovozu) a živé album, které mi bylo ukradené, a pak *Iron Fist*, které jsem si, jak se ukázalo, oblíbil víc než většina ostatních lidí. V tuhle dobu už se *Motörhead* záluďně stali součástí mojí zasmušilé teenagerské osobnosti, provázeli mě osamělými lety na střední škole,

přispěli k zocelení mé osobnosti, byli při tom, když jsem byl v 18 letech vykopnut z tepla domova na univerzitu, a pak dál do... no to je jedno, měl jsem jako jejich fanoušek zajímavý život, pro obživu jsem dělal 99 % času něco jiného, ale pak, dnes už je to 15 let, jako fanoušek, který může myslet a rozplývat se nad mnoha kapelami, jako jsou Motörhead, na plný úvazek, dá-li se to tak říci.

A pak zemřel Phil a o sedm týdnů později i Lemmy a zůstal jen Fast Eddie, aby utěšil a zachoval spojení s těmi kouzelnými dny, kdy byli Motörhead nejtvrďšími ranaři heavy metalu.

Příběh těch úžasných let, pro účely této intimní a šťastné knihy, 1976 až 1982, byl z větší části sestaven v době, kdy byli všichni tři bouřliví rockoví hrdinové ještě naživu. Její ukončení, kdy dva z nich byli již po smrti, se neslo ve znamení smíšených pocitů. Nemám tušení, zda vám četba této knihy poskytne šťastné pocity díky punkové hrdosti, nebo smutek kvůli heavymetalové tíži, ale doufám, že splnutí s jejími slovy bude sloužit jako úžasná vzpomínka na tu dobu, anebo pro ty mladší jako vstupní brána k šesti plnohodnotným, zásadním klasickým dílům plus „Please Don't Touch“ a mnoha B-stranám singlů, které v nás jako teenagerech podněcovaly fantazii.

Za pozornost stojí, že se určitě přenesete v čase zpět do doby, kdy tahle skvělá hudba vznikala, a vše většinou z první ruky, neboť vám budou průvodci samotní borci, Eddie, živý a vyprávějící skvělé historky, a Phil a Lemmy jakoby obživlí, neboť jsem vedl dlouhé rozhovory s nimi se všemi. Dalším důvodem, proč byste se nakonec uprostřed tohoto hurikánu úžasně hudby mohli cítit dobře, je to, že mým zásadním tématem je kánon nahrávek; je to to nejdůležitější a je to vše, co máme, a navíc vzpomínky, pokud se nám je podařilo potkat osobně. Když jsem knihu psal, jako bych seděl s těmito družnými, chytrými a vtipnými chlapy věčně ukotvenými v surreálném světě bez REM spánku, v hospodě, a doufám, že při četbě budete mít stejný pocit. Raději to, než aby vás děsily všechny ty odchody z tohoto světa.

Takže pojďme na to, ne? Nikdy jsem neměl tušení, na co všechny ty úvody mají vůbec být. Sám jsem jich napsal dost, neboť jsem si proklestil cestu již téměř 60 knihami (a tady musím trochu cestovat

v čase, neboť vím, že než se tato kniha dostane do regálů v obchodech, napíšu nějaké čtyři nebo pět dalších, pokud nezemřu). Takže mám pocit, že jsem sem vypočetl všechny ty konverzační záležitosti, něco vzpomínek, něco o knize a nějaká vysvětlení, která obvykle vypotím. Jasně, tak pojďme na to. Bez dalších nesmyslů, tady je příběh klasické sestavy Motörhead, který víceméně zastřešuje téma zkoumání toho, proč byli tito tři chlápci tak oblíbení, proč nemá téměř nikdo špatného slova pro originální Motörhead, a v podstatě nemá nikdo nic negativního proti Motörhead vůbec, možná kromě toho, když se zaměříte na příliš korporátní a komerční alba z let 1987 až 1992.

Jinými slovy, můžeme myslím klidně konstatovat, že se smrtí Lemmyho padla jakákoli šance, že by byli Motörhead pochováni s čímkoli jiným, než s nezpochybnitelnou reputací coby nejčistšího vtělení kouzla hard rocku – a ano, heavy metalu –, které kdy za život pravděpodobně zažijeme.

Martin Popoff
martinp@inforamp.net

KAPITOLA 1: „POČKAT, CO JSME TEHDY MĚLI ZA DROGY?“

Zrodili se ze sociální podpory, zrodili se v zemi nepřizpůsobivých rockerů a v žádném případě – v žádném případě – se nezrodili jako vítězové. Motörhead se zrodili z palčivé touhy své ústřední osobnosti Lemmyho Kilmistera, jenž se chtěl prostřednictvím akustické síly, která by zahlušila všechny nepřejícníky, pomstít za vyhazov z řad Hawkwind. Kapelu nazval Motörhead a klasická sestava, kterou tato kniha oslavuje – Fast Eddie Clark, Phil „Philthy Animal“ Taylor a základní pilíř, samotný zloduch Lemmy –, bude sedm let drtit pozéry a falešníky. Motörhead stvořili kontrast hudebnímu průmyslu, takový, který bude žít věčně jako mocná realizace punkového přístupu aplikovaného na rock’n’roll a ten prohnílý formát zvaný heavy metal, což je žánrová škatulka, kterou překvapivě odsuzují všichni tři válečníci jako fata morgána, ale který je nakonec naprosto zásadní součástí jejich odkazu, jejich domovským přístavem, jejich místem posledního odpočinku na pozadí popové kultury, která o ně sotva jevila zájem.

Nesmíme zapomenout nebo ubírat zásluhy sestavám, které po klasické sestavě následovaly – ze všeho nejdříve kapele, která existovala téměř čtvrt století s Philem Campbellem a Mikkeym Deem –, ale také nesmíme zapomínat, že klasická sestava nebyla původní sestavou, a že ta původní... no, tohle je jedna z těch situací, kdy ta technicky původní, nebo nejdůležitější, „sestava“ mohla sestávat z armády čítající jednoho muže jménem Lemmy Kilmister.

Ian Fraser Kilmister se narodil na Štědrý den roku 1945 (a zemřel tři dny po Vánocích o 70 let později) ve Stoke-on-Trent v Anglii. Jako jedináček jako by byl předurčen k nezávislému a odbojnému životu. Jeho otec, bývalý kaplan Royal Air Force, matku opustil, když Lemmymu nebyly ještě ani tři měsíce. Matka ho devět let vychovávala sama, aby si poté vzala fotbalistu a dělníka v továrně na výrobu praček, který s sebou přivedl několik vlastních dětí, ale Lemmy

s žádným z nich nevycházel. Lemmy, který svého otce zásadně nenašel, o své matce naopak říká: „Byla to dobrá máma. Byla dost spravedlivá. Měla spoustu dobrých nápadů.“

Později žili na farmě v severním Walesu. Lemmy říká: „Když jsem byl mladší, choval jsem koně, předtím, než jsem propadl rock'n'rollu.“ Také byl vášnivým čtenářem, v čemž ho podporoval jeho učitel angličtiny, a pracoval u kolotočů, když přijely do města. Ale záhy objevil děvčata a rock'n'roll, hned při jeho zrodu v padesátých letech. Jako jediný Angličan mezi sedmi sty velšskými dětmi potřeboval Lemmy nějakou zbraň proti vrozené územní nenávisti, které čelil. Strategicky si do školy půjčil matčinu havajskou kytaru, aby udělal dojem na děvčata. „Fungovalo to i jako talisman,“ vzpomínal Kilmister pro *Classic Rock Revisited*. „Viděl jsem ve škole jiného kluka s kytarou. Okamžitě byl obklopený kočkami a já si řekl: ‚Aha, chápu.‘ Naštěstí se doma povalovala jedna mámina, tak jsem ji sebral a vzal ji do školy. Neuměl jsem na ni hrát. Nakonec chtěli, abych něco zahrál, a tak jsem se musel naučit pár akordů. Dopadlo to celkem dobře.“

Lemmy vzpomíná, jak jako malý chlapec musel chodit do obchodů s „elektrickými spotřebiči“ a objednávat si tam desky, které potom přišly o tři týdny později. Mezi první oblíbence patřili Jerry Lee Lewis, Buddy Holly, Tommy Steele, Eddie Cochran, Elvis a Little Richard, kterého vždycky nazýval největším rock'n'rollovým zpěvákem všech dob.

Ale byli to Beatles, kdo rozdmýchal oheň – Lemmy, jako šestnáctiletý, stopoval do Liverpoolu, aby se sám přesvědčil, proč se kolem nich tolik nadělá, a viděl je v klubu Cavern ještě předtím, než vydali první desku. Náš hrdina záhy začal hrát na kytaru v kapelách, jako byli Sundowners, Rainmakers, Motown Sect a lehce legendární Rocking Vickers (občas hláskovaní Rockin' a občas Vicars), kteří dokonce jeli na turné po Evropě a chlubí se tím, že jako první západní kapela hráli v Jugoslávii.

„Beatles ovlivnili každého,“ řekl Lemmy časopisu *Goldmine*. Obdivoval Beatles jako tvrdé muže z Liverpoolu, na rozdíl od Stones, kteří byli podle jeho odhadu z předměstí Londýna. „Musíte si uvědomit, jak neskutečná exploze Beatles byli. Byla to první kapela, která neměla sólového zpěváka. Byla to první kapela v Británii, která si

sama psala písničky, protože všichni předtím jen přebírali americké věci. Zpívali všichni dohromady a měli skvělé vokály. Anglické deníky věnovaly celou novinovou stránku tomu, co předchozí den Beatles dělali. Když zemřel George, zahrála stráž u Buckinghamského paláce během střídání směs jeho písniček; takové věci se normálně nestávají.“

Lemmy tvrdí, že jeho Rocking Vickers v severní Anglii, na sever od Birminghamu, byli stejně slavní a uznávaní jako Who a Kinks v Londýně, jenže zatímco ostatní v kapele se spokojili s hraním na obvyklém okruhu míst, on měl smělejší plány. A i když měli slušné peníze, každý si přišel na 200 liber týdně, v Londýně se sami prosadit nemohli. A tak se Lemmy s Rocking Vickers rozloučil – pak je dokonce popisoval jako spíše zábavovou než klasickou kapelu – a rozhodl se z Manchesteru odejít s prázdnýma rukama. „Když jsem odešel z Vickers, kytara zůstala jim,“ poznamenal Lemmy pro *Classic Rock Revisited*. „Patřila kapele. Když lidé z kapely odešli, nástroje zůstávaly. Myslím si, že tenhle přístup měl smysl. Když potřebujete kytaristu, který nemá vlastní nástroj, můžete mu jeden půjčit, aby měl na co hrát. Když odejde, máte nástroj pro toho dalšího, takže nemusíte nic shánět.“ Cestoval nalahko, což v jeho životě nebylo naposledy. Lemmy se odebral do Londýna, kde se mu měla hlava zakrátitko rozletět na kusy při apokryfním angažmá coby bedňáka u Jimiho Hendrixe, kdy krátce bydlel u basisty Noela Reddinga a tour manažera Nevilla Chesterse.

„Lemmy je můj kamarád od roku 1963,“ vysvětluje Chesters, který také spolupracoval s Who a Cream. „Existuje jedna historka, a můžu vám říct, že já ji znám jinak, ale nakonec obě verze skončí stejně. Vlastně jsem Lemmyho vzal do Londýna. Přišel se na nás podívat do liverpoolského Odeonu. Chtěl jet do Londýna a zeptal se mě, jestli bych ho tam nesvezl, a já řekl, že ano. Spal u mě na podlaze a druhý den jsem ho vzal do Londýna, po cestě jsme se zastavili u něj doma, což byla docela zajíždka. Sebral si pár věcí. Když jsme tam přijeli, řekl jsem: ‚Kam chceš hodit?‘ A on řekl: ‚No, já vlastně nemám moc kam jít; říkal jsem si, jestli bych nemohl bydlet u tebe?‘ Jeho tehdejší kapela byli Rocking Vickers a já ho znal odtamtud. Náhodou jsem měl takovou sklepní díru se třemi postelemi. Jednu z nich jsem přepustil

Noelovi, který se měl podílet na nájmu. Jedna postel byla zatím volná, takže ji obsadil Lemmy. A druhý den to bylo... za nic na světě nemohl sehnat práci. Nemohl nic sehnat, a tak jsem ho zaměstnal jako pomocného technika u Jimiho. A to byl v té době jeho výtah ke hvězdám. Vlastně to byl jeho výtah ke hvězdám spoustu let. Je to historka, se kterou se vytaşil v mnoha televizních i rádiových rozhovorech. Ale to, jak se dostal do Londýna, vyprávíme každý jinak.

Hele, vždycky jsem říkal, že si svoji práci udělal," říká Chesters a nevědomky pomáhá potvrdit Lemmyho pověst jako člověka nevhodného pro jakékoli zaměstnání kromě krkolomného vedení své vlastní chaotické show. „Dělal jsem rozhovor pro jeden dokument a oni se ho zeptali: ‚Nedělal jste nějakou dobu bedňáka Jimimu Hendrixovi?‘ A on odpověděl: ‚Na to se zeptejte Neville.‘ Tak mi zavolali. Řekl jsem jim: ‚Ano, vzali jsme ho, aby mi pomáhal,‘ a oni řekli: ‚A opravdu pracoval? Dělal vůbec něco?‘ A já na to: ‚No, hele, co tím myslíte?‘ ‚Protože většina lidí tvrdí, že se jenom poflakoval s kapelou.‘ A já na to: ‚Vlastně, když o tom tak přemýšlím, tak jo, to přesně dělal.‘“

„Bylo to dost zmatené, protože jsme byli furt na tripu,“ vzpomínal Lemmy v říjnu 2006. „[Hendrix] přijel do Anglie z Ameriky a byl s ním jeden týpek, který se jmenoval Owsley Stanley III. Byl to jeden z těch týpků, kteří měli laboratoř, a dal Hendrixovi snad deset tisíc tabletek LSD. Tehdy to ještě bylo legální. Hendrix si je dal do kufru a rozdával to technikům – byli jsme jen dva. Měli jsme nejlepší tripy na světě v roce 1967 a většinu roku 1968. Po nějaké době to na vaši práci nemá vliv, protože se s tím naučíte fungovat. Řídil jsem dodávku z Londýna do Bletchley, což je nějakých 150 mil, na tripu, na nose kaleidoskopické brýle. Díváte se na svět jako moucha, protože všechno vidíte osmkrát. S těmi brýlemi a na tripu jsem řídil dodávku 150 mil a dorazili jsme na místo.“

O Lemmym se vědělo, že tvrdí, že sháněl drogy také pro Mitcha Mitchella, ale když sháněl LSD pro Jimiho, říkal, že jeho platem byly tři tablety z deseti, které musel okamžitě spolknout, zatímco Jimi si bral sedm.

Pracovat pro tohoto génia muselo být ovšem tripem samo o sobě. „No jasně, každý věděl, když přijel do Anglie,“ pokračoval

Lemmy. „Když přijel do Států, měli jste Monterey a každý o tom věděl. V Anglii to bylo stejné. Zahrál jeden koncert a každý to věděl. Šířilo se to jako oheň. Pete Townshend vycházel z klubu, kde hrál Hendrix, a Eric Clapton právě vcházel. Eric se Peta zeptal: ‚Jaký je?‘ a Pete odpověděl: ‚Jsem v pěkném průšvihui.‘ Byli jsme zvyklí, že Clapton seděl na židli za aparátem, na něj přitisknuté ucho a snažil se rozklíčit, co se děje. Ale já byl najatý jen na poloviční úvazek, když byl v Anglii. Když byl v zahraničí, nebrali mě s sebou. Bydlel jsem v domě u Noela Reddinga a ten potřeboval nějakého pomocníka. Měl jsem vážně štěstí. Párkrát se mi podařilo být ve správný čas na správném místě. Moje pouliční pověst je neskutečná. Také jsem viděl Beatles v Cavern. Nakonec se ukázalo, že jsem byl na posvátné půdě, i když to ve skutečnosti byla jenom špinavá díra.“

* * *

„Lemmy s námi byl maximálně tři měsíce,“ směje se Chesters. „Něco přes dva měsíce. Pak jsme se potkávali nepravidelně. Po tom Hendrixovi jsme vždycky měli stejné ženy, tak či onak. Někdy jsem se k tomu dostal dřív než on a jednu ojel, ale ne často. Zpočátku to nebyl ten nejúžasnější muzikant, kterého jsem kdy viděl, ale dal se dohromady a podařilo se mu... Lemmy je téměř ikona, a je to sranda. A není to nutně kvůli jeho hudbě. V polovině a ke konci sedmdesátých let měl takové období, kdy se o něm vědělo, že se pohybuje kolem londýnských debutantek. Znáte Lemmyho, víte, jak vypadá, všichni to víme. A nikdo z nás nechápal, jak to, že se v hlavním londýnském tisku objevují neustále, téměř každý týden, jeho fotky, jak se přátelí s debutantkami. Ale tohle prostě dělal. A stala se z něj ikona.“

„Chvilí jsme spolu bydleli,“ přemítá saxofonista Hawkwind Nik Turner, když odpovídá na otázku Lemmyho a drog. „Považoval jsem Lemmyho za fajn chlápka, vážně. Vycházeli jsme spolu skvěle. V jistých ohledech s ním bylo soužití složité, jako by žil v jiném časovém pásmu než ostatní v kapele. Víceméně fungoval jako samostatná jednotka. Chci říct, že kapela tíhla spíš k psychedelikům a Lemmymu to nic moc neříkalo. Dalo by se říct, že ho bavil spíš speed.“

A také nebyl právě hipík. Spíš motorkář, říká Dave Brock. „Jo, když jsme začínali, znali jsme spoustu členů Hells Angels. Ale Lemmy se vždycky kamarádil spíš s nimi. Chci říct, že s nimi měli Motörhead daleko větší potíže než my. Lemmy vždycky na guest list napsal ‚Hells Angels England‘. A občas jste netušili, kdo se tam kurva objeví. Šli jste do šatny a všechno pití i jídlo byly pryč a vešli jste dovnitř a ‚Co to kurva je? Vždyť tu nikoho neznám.‘ Občas to byl trochu problém, víte? Ale pořád ještě sem tam hrajeme na jejich akcích. Vlastně s nimi vycházíme dost dobře. Spousta z nich je v našem věku. Jejich festivaly jsou dobře organizované, dobře se o to starají. Málokdy je tam nějaký problém.“

Co se týče Lemmyho rozrůstající se diskografie, po třech singlech s Rocking Vickers se v roce 1969 objevil na svém prvním dlouhohrajícím albu *Escalator* od malajského perkusisty Sama Gopala. Lemmy je tu podepsán jako Ian Willis, neboť v té době zvažoval přejmenování podle svého otčima George Willise. Tehdy už byl neoficiálně známý jako Lemmy. Celá léta se předpokládalo, že tahle přezdívka vznikla už v mládí, kdy si mladý Ian často půjčoval peníze, podle fráze „Lemme a fiver“ (Půjč mi bůra, pozn. překladatele). Ale Lemmy se později přiznal, že si tenhle příběh vymyslel a od té doby si to párkrát vyzral.

„Bylo to dost komplikované, protože jsme neměli žádné písničky,“ vzpomíná Lemmy, když padne otázka na natáčení se Samem Gopalem. „A pak jsem jednou zůstal celou noc vzhůru na metamfetaminu a napsal na to posrané album všechny písničky přes noc. Tehdy jsem hrál na kytaru. Jenže tehdy jsme ani nemohli hrát živé koncerty, protože neměli kontaktní mikrofony na nazvučení tabel a věcí, které se špatně zvučí, protože jejich zvuk vychází z jejich nitra; tohle se v podstatě nedá nahrát. Tedy, nedá se to snímat; alespoň tehdy to nešlo. To bylo v roce 1968.“

Lemmyho další kšeft, po krátkém intermezzu se Simonem Kingem jako Opal Butterfly, bylo najít živnou půdu pro Lemmyho sprostý zvuk, který se linul z jeho basy i obličeje.

„Po Hendrixovi jsem se chvilí živil jako dealer trávy a to byla přirozená příprava na Hawkwind,“ směje se Lem. „Týpkovi, který u Hawkwind hrál na audiogenerátor, došly peníze a vrátil se zpát-

ky do kapely. Vzal mě s sebou, protože chtěl mít v kapele nějakého svého kámoše. V životě jsem na basu nehrál. Ten idiot, který tam byl přede mnou, tam nechal svoji basu. Jako by mi říkal: ‚Prosím, seber mi můj kšeft,‘ tak jsem mu ten kšeft ukradl. Takže to, že jsem se stal basákem, je náhoda. Šel jsem tam, abych dostal u Hawkwind práci kytaristy, ale oni se rozhodli, že už dalšího kytaristu nechtějí. Borec, který hrál doprovodnou kytaru, začal hrát sólovou, tak řekli: ‚Kdo hraje na basu?‘ A Dik Mik řekl: ‚On.‘ Hajzl; nikdy jsem žádnou ani nedržel v ruce. A já se objevil na pódiu s tou posranou věcí, protože jejich basák nechal nástroj v dodávce s vybavením. Hodně mi pomohl Nik Turner. Přišel za mnou a řekl: ‚Něco hraj v Ěčku.‘ Tahle písnička se jmenuje ‚You Shouldn't Do That‘. A odešel ode mě.“

„Audiogenerátor“, o kterém Lemmy mluví, je vlastně Dik Mik, a tvrdí se, že společná náklonnost k amfetaminům stála za Lemmyho vstupem k legendárním space rockerům díky doporučení Dik Mika. Ironií je, že byl Lemmy později vyhozen kvůli svému chování pod vlivem speedu.

„Musíte mít na paměti, že Lemmy byl ze začátku kytarista,“ poznamenává kytarista Hawkwind Dave Brock, Lemmyho duchovní dvojče z dob před Motörhead. „Chci tím říct, že se stalo to, že když Dik Mik přivedl Lemmyho, neměl baskytaru. Museli jsme mu jednu koupit z frcu. A Lemmyho hra je samozřejmě velmi podobná hře na kytaru v tom smyslu, že hraje power akordy a podobné věci. Takže to byla jiná technika. Lemmy je dnes fantastický, samozřejmě, ale musíte si uvědomit, že tehdy byl způsob jeho hry prostě jiný. A tím pádem jsme spolu dohromady hráli velmi dobře, protože jsem hrál stejné linky jako Lemmy. Takže proto jsme spolu hráli tak dobře. A dnes, když natáčím sólové album, hraju podobně jako Lemmy. Docela často hraju na basu akordy. Je to vlastně styl hry. Místo abych hrál jednotlivé tóny, jeden za druhým, docela často... špatně se to vysvětluje, když nehrajete na basu. Ale když hrajete, je to jednoduché, a Lemmy a já jsme tak byli schopni hrát dohromady.“

„Nepoužívám zkeslení,“ vysvětluje Lem. „Nepoužívám žádné pedály. Žádný efekt, jen se zapojím přímo do zesilovače. Obvyčejný Marshall, ale hlasitost je vytočená hodně doprava, a hodně tvrdě řezu do kytary. To také pomůže. Ale musíte vědět, jak do ní řezat hod-

ně tvrdě. Spousta lidí to zkouší, ale nemá to ten efekt. Jo, jsem stará škola, žádné vychytávky. Vlastně nehraju na basu. Hraju na basu doprovodnou kytaru a nějaká nesmyslná sóla – tohle přesně dělám. Je to jedinečný styl, ale ne takový, který by lidi kopírovali, jestli jste si všimli, takže si nemyslím, že by byl tak populární, ale pro mě to funguje. Vždycky jsem nesnášel, když kapela hrála, znělo to skvěle, a najednou se rif ztratil, protože kytarista začal hrát sólo, a znělo to trapně jako prase, když tam hrála jen basa. Vždycky jsem přísahal, že tohle nedopustím.“

Nik Turner šel při postulování zárodku vřícího zvuku, který Lemmy tak proslavil, ještě hlouběji. „Ten nápad vzešel z faktu, že bývalým basistou byl Dave Anderson, a Dave Anderson měl rickenbackera. Lemmy byl kamarád Dik Mika, který přišel na zkoušku a řekl: ‚No, potřebujeme basáka,‘ a Lemmy řekl: ‚No, ale já na basu nehraju. Hraju na kytaru.‘ Předtím byl road manažerem Jimiho Hendrixe. A my řekli: ‚No, víš, máme tady baskytaru,‘ což byla ta basa Dava Andersona. A tak jsme mu ji tam vrazili do ruky, aby s námi ten den hrál. Neříkám, že jsme mu ji dali. Jen aby na ni v tu chvíli hrál. A to je myslím ta chvíle, kdy to všechno opravdu začalo. Protože od té chvíle už vždycky hrál na rickenbackery a velice rychle ji obrovsky proslavil. Ale Dave Anderson tehdy hrál s Amon Duul II a myslím, že také hrál na rickenbackera. A tak měl Lemmy rickenbackera, ale měl kytarovou techniku, hrál na toho rickenbackera jako na kytaru – spíš akordy a podobné věci než jednotlivé noty. Takže vlastně vytvořil vlastní hudební žánr, s tím, co měl v ruce, a v jaké byl situaci.“

Pod normálními akordy máte baréčka a pak dvojhmaty, což v zásadě znamená, že hrajete dvě struny zároveň, ale obvykle je to na smyčcové nástroje. Lemmy většinou používal dvojhmaty, střídal kvarty a kvinty, plus jednotlivé tóny, a také nabubřelý a navýškovaný zvuk basy: postrádající basy a s velkým zkreslením na středních a vysokých frekvencích. Jeho oblíbenou zbraní byl Rickenbacker 4001, což je nástroj, který normálně nemá basy, natož když hrajete přes stack a s notnou dávkou zkreslení a hlasitosti. Celková filosofie basy stavěla Lemmyho na roveň Geddymu Lee z Rush a Chrisi Squireovi z Yes. Rozdíl byl v tom, že tihle dva chtěli, aby byly slyšet jejich jednotlivé tóny, jejich hra, zatímco Lemmy chtěl být prostě jenom slyšet.

„Basy a výšky jsou úplně na nule a středy vytažené úplně nejvíc,“ řekl Lemmy Jebu Wrightovi z *Classic Rock Revisited*. „Na tohle jsem přišel, když jsem si jen tak pohrával se zvukem. Ten zvuk se mi líbil; je to trochu brutální, ale o to nám šlo. Tehdy jsem hrál na rickenbackera se snímačem Thunderbird. Bylo to strašné monstrum, ale nakonec se ohrál. Miluju tvar rickenbackerů. Kupuju si kytary pro to, jak vypadají. Vždycky si můžeš nastavit zvuk, když už je máš. Na starých rickenbackerech musíte vždycky vyměnit snímače, protože stály za hovno. Dnes do nich dávají dost dobré snímače. Mám od nich vlastní typ baskytary, který jsem navrhoval.“

A k jeho tendenci hrát více než jednu strunu najednou – část příběhu spočívá v tom, že začal hrát na kytaru – Lem pokračuje. „Částečně to tak je, ale je to také proto, že jsem jediný, kdo kytaristovi kryje záda. Vždycky jsem nesnášel kapely, ve kterých když kytarista přestal hrát rif a začal hrát sólo, celý doprovod odpadl. Já vždycky zajišťoval, že se toho za nimi dělo spousta.“

Lemmy se rychle stal oblíbeným členem klanu Hawkwind. Poprvé se objevil na třetím studiovém albu kapely *Doremi Fasol Latido* (1972), plus *Hall of the Mountain Grill* (1974), *Warrior on the Edge of Time* (1975) a zásadním koncertním dvojalbu z roku 1973 *Space Ritual*. Ke konci svého času v kapele nám Lemmy dal zásadní rockové skladby, které se staly stálicemi Motörhead, především „Lost Johnny“ a „Motörhead“.

„Lost Johnny“ vznikla ve spolupráci Lemmyho a Micka Farrena z Deviants, ale „Motörhead“ (existující ve verzích, kde zpívají Lemmy i kde zpívá Dave Brock) je skladba vzácně napsaná jen Lemmy, a je jeho poslední před vyhazovem z Hawkwind. Základní kámen pro kapelou a filosofii, které teprve měly přijít, vznikl v hotelu Hyatt House na Sunset Stripu v Los Angeles. Je to ironie, neboť Hollywood, a především Strip, se staly Lemmyho domovem během posledních dekád jeho života. „Věděl jsi, že jsem ‚Motörhead‘ napsal v téhle ulici jen kousek odtud?“ řekl Lemmy Jonu Sutherlandovi v roce 1982. „Byl jsem v sedmém patře Hyatt House, zhulený jako kráva, a hrál jsem na kytaru Roye Wooda.auta zastavovala a policajti vylézali ven a zase zalézali zpátky do auta a říkali si: ‚Tak tam nahoru nejdu.‘“

Brock vzpomíná na éru *Warrior on the Edge of Time*, „To [album] obsahovalo ‚Motörhead‘, kde zpíval Lemmy, a kde jsem zpíval já. V zásadě je to poslední nahrávka, kterou s námi Lemmy udělal, a potom jsme se docela změnili, kvůli Lemmymu, nebo protože odešel. Lemmy na nás měl velký vliv.“

Lemmyho vyhazov z Hawkwind v květnu 1975 je předmětem legend, dalo by se říci téměř zábavných anekdot především kvůli tomu, že se ukázalo, že byl takový vyvrhel v užívání různých substancí, a zašel s nimi tak daleko, že mohl být vyhozen z kapely, která byla tak proslulá užíváním drog.

„Vyhodili mě z Hawkwind,“ vysvětluje Lemmy svým zvědavě realistickým způsobem naznačujícím názor člověka na nespravedlivý svět – vlastně takového, ve kterém své bývalé spoluhráče označuje spíše za fašisty než za hipíky. „Na cestě do Kanady mě zatkli. Poslední koncert jsem s nimi hrál v Torontu. Stejně to u soudu smetli ze stolu, protože se ukázalo, že to nebylo to, co tvrdili, že to je. Takže z toho nebyl žádný záznam do rejstříku trestů. Hawkwind mě vyhodili jen proto, že se mě snažili vyhodit už dlouho.“ Celníci na hranicích si mysleli, že ten bílý prášek je heroin, ale byl to speed, v té době ještě povolený.

Když se Lemmymu zmíníte o tom, jak si tyto historiky během let žijí svým vlastním životem, souhlasí a dodává: „Víš, řeknu ti, je to sranda. Když máš takovou historii, jako já, v kapelách je spousta lidí. Kapely si samozřejmě tak dobře věci nepamatují. Vezmi si kteréhokoliv ze čtyř členů Hawkwind a mě, a dostaneš pět různých vzpomínek na tutéž situaci a to se týká celé doby, kdy jsi v kapele. Říkáš si, vážně se to stalo? Mám pravdu já a oni to posrali? Počkat, co jsme tehdy měli za drogy? Byl jsem mimo? Nestalo se něco, co mě nasralo? Snažíš se to vysvětlit, ale žádné vysvětlení neexistuje. Pamatuješ si to jinak, protože stojíš v jiné části pokoje a někdo jiný na tebe v té situaci ještě mluvil. Je to sranda. To je to, proč už nevěřím očitému svědkům, kámo. Kdybych byl policajt, tyhle svědky bych vůbec nebral.“

Na Lemmyho vyhazov z řad Hawkwind vzpomíná Nik Turner: „Okolnosti jeho odchodu byly vážně smutné. Hráli jsme v Detroitu a jeli jsme do Toronta. Ještě jsme byli ve Spojených státech a myslím, že jsme zastavili na pumpě, Lemmy šel na záchod a tam usnul nebo

něco a my ho nemohli najít. Už jsme chtěli jet dál a všude jsme ho hledali. Nemohli jsme ho najít. Říkali jsme si, že nejspíš někoho potkal a dal se s ním dohromady, a odjeli jsme bez něj, protože on podobné spontánní věci dělal docela často. Ne pravidelně, ale nebylo nic neobvyklého, že něco takového udělal. A tak jsme tehdy odjeli bez něj. A on očividně to, usnul na záchodě.“

Tak to nebylo, tvrdí Lemmy, a říká, že se zatoulal s foťákem, aby nafotil pár snímků, a někdo ho omráčil a sebral mu aparát. Pak se probral a začala jeho odysea.

„A pak procházel skrz celní kontrolu,“ pokračuje Turner, „tam ho prošacovali a našli u něj něco, o čem si mysleli, že je to kokain, a tak ho zavřeli pro údajné přechovávání kokainu. Ale když to analyzovali, zjistili, že je to amfetamin, a na amfetaminy neměly tak striktní názor, takže ho nechali jít. Ale v té době už se staly určité věci, kvůli kterým s ním byla těžká spolupráce. A tak jsme měli schůzku kapely a tam jsme se rozhodli, že musí jít. A pak se každý ptal: ‚No, a kdo mu to řekne?‘ A nikdo nechtěl. Ale já prostě chytil býka za rohy a řekl jsem: ‚Tak mu to řeknu já.‘ Měl jsem tu nepříjemnou povinnost mu tuhle novinu sdělit. A v tu dobu už za námi letěl z Anglie jiný baskytarista. Vlastně to byl další kytarista. Domluvili jsme se s Paulem Rudolphem z Pink Fairies a ten taky nebyl basista. Byl to kytarista. Ale věděli jsme, že umí hrát na basu. Požádali jsme ho, aby přiletěl a hrál s námi na basu, a Lemmyho jsme tak nějak poslali zpátky do Británie. Hele, bylo to celé hodně smutné, a Lemmy mi to měl trochu za zlé, protože jsem mu to sdělil já. I když dnes, když jsme si to vysvětlili, už mi to za zlé nemá. Ale celé to byl trochu problém, i když se přes hranici nakonec dostal.“

Rob Godwin, expert na Hawkwind, poznamenává: „Samozřejmě povolali Paula Rudolpha z Anglie, protože to byl Kanadčan a mohl se dostat do Kanady, nepotřeboval na poslední chvíli pracovní povolení. Co se týče Lemmyho zatčení, slyšel jsem dvě historky, proč ho nechali jít. Jedna byla, že ho propustili proto, že ho obvinili z přechovávání něčeho jiného, a podle kanadského zákoníku nemůžete někoho obvinít pro stejný zločin dvakrát. Druhá historka byla ta, že ho propustili, protože v Kanadě byl amfetamin považován za potravinový doplněk a byl legální.“

Aby bylo jasno, kapela hrála v Detroitu v sobotu a cestovala samostatně, v neděli za sebou nechala dočasně ztraceného Lemmyho, jak vysvětluje Nik, a většina kapely dorazila do Toronta ještě týž den. Lemmy, který musel ještě v Americe stopovat, a pak byl letecky dopraven z Windsoru v Ontariu, se objevil v pondělí, a koncert, který se ten večer odehrál v Massey Hall, byl jeho posledním s Hawkwind. V úterý bylo rozhodnuto, že Lemmyho pošlou domů, a první koncert Paula Rudolpha se měl odehrát následující pátek v Clevelandu. Koncert v Daytoně v Ohiu, který se měl konat mezi tím, byl zrušen.

Aby dovysvětlil vyhazov, Nik dodává: „Protože jsme nevěděli, kde je, a protože nám řekli, že byl zatčen za tvrdé drogy, hodně nám to znepríjemnilo situaci. Nevěděli jsme, jak dlouho si ho nechají ve vazbě. Jednoduše jsme se museli zařídit jinak. Takže myslím, že odehrál jeden koncert a my se ho zbavili. A hele, pořád byl venku na kauci za údajné držení tvrdých drog. Bylo to příliš komplikované. To není něco, co byste v kapele chtěli. Jediné, co chcete, je dostat se na další koncert a hrát. Jste na turné, máte nějaké povinnosti a fakt nepotřebujete podobné komplikace. Chcete se dostat s kapelou dál a nezabývat se nějakými dalšími nesmysly, jako jsou osobní problémy členů kapely.“

„Tvrdí se, že fetoval jiné drogy než oni,“ říká Godwin. „Oni většinou užívali halucinogeny – LSD a podobné věci – a trávu, a on si dával speed. On a Dik Mik, který hrál údajně na syntezátory, jeli ve speedu strašně moc, a problém byl – nemyslím si, že by tam byl zase takový problém v rozdílných osobnostech, jako v tom, že když jedete na speedu, jste vzhůru 24 hodin, a pak 24 hodin spíte, a Lemmy byl často u autobusu nebo dodávky pozdě nebo se neukázal vůbec, nebo přišel pozdě na koncert. A to zatčení na hranicích byl poslední hřebíček do rakve. Když se podíváte na rozhovory, které dával, vždycky říkal, že kdyby ho nevyhodili, pořád by s tou kapelou byl. Tu kapelu miloval. Dave s ním rád hrál. Když si poslechnete, co hráli Hawkwind v tomhle období, když byl v kapele, tedy od ledna 72 do května 75, poznáte, jak se tyhle věci obzvlášť vymykají.

Vůbec nebyl v záři reflektorů,“ odpovídá Rob na otázku, jak Lemmy působil na jevišti, když hrál s Hawkwind. „Byl docela spokojený s tím, že stojí ve stínu, jako všichni ostatní. Všichni stáli ve stínu.

V roce 1972, kdy jsem je viděl, najednou zhasla světla v sále a jediné, co bylo vidět, byly červené kontrolky aparátů. A pak vylezl Nik Turner a začal do publika házet prskavky – zapálené. Chtěl bych vidět, jak by jim to dnes hasiči dovolili. A kapelu jste vůbec neviděli. A pak začali hrát a zahalila je psychedelická mlha a světla a je jste neviděli. Když se podíváte na fotky z té doby, všimnete si, že Lemmy stojí spolu s Davem v zadní řadě a jediní lidé, kteří předstupovali k mikrofonu, byli Nik a Bob Calvert, kteří se střídali ve vyprávění. A pak předstoupil Dave, aby zpíval. Ale Lemmy většinou zpíval doprovodné vokály. A stál vzadu, těsně před svým aparátem, ještě dál než bubeník – Simon King byl víc vpředu než Lemmy. A Dave také.

Dave a Lemmy tak stáli víceméně bok po boku vzadu, skoro za bubeníkem,“ pokračuje Godwin. „A oba po léta tvrdili, že když hrají, jsou téměř telepaticky napojení jeden na druhého. Lemmy těsně před smrtí prohlásil, že nikdy předtím ani potom něco podobného s nikým nezažil. On a Dave spolu doslova dýchali. Stačí si jen poslechnout *Space Ritual* a uslyšíte to. Je to živé album. Řeknete si, kurva práce, jak to ti chlápci dělají?!“

Lemmy, odstavený od svého space-rockového duševního bratra, se nějak probojoval letadlem z Kanady se třemi basketbary a kufrem. V Anglii si lízal rány, a navždy smutný ze ztráty své rodiny Hawkwind, byl nucen přemýšlet, kam povedou jeho další kroky. První plán akce v Londýně byl, že ze zkušebny Hawkwind sebral to, co zbylo z jeho věcí, a bleskurychle všechno nabarvil na černou.

